पोलीस पाटील

लेखक : अर्जुन तिडके

पोलीस पाटील : जबाबदाऱ्या, कार्यपद्धती व गाव सुरक्षेतील भूमिक

Written by -Arjun Tidake

“पोली पाटील” हा गावाला अधिकृत आहे, जो सरकारच्या गावातील

कायदा-सुव्यवस्था, सुरक्षा व सुव्यवस्था राखण्यासाठी काम करतो. तो पूर्णवेळ पोलीस

कर्मचारी असतो, ग्राम पंचायत सदस्य; पण या समाजात तो *मध्*म्हणून

त्याची नेमणूक जिल्हा प्रशासन किंवा राज्य सरकारकडून केली जाते. त्याला काही

अधिकार दिलेले असतात, पण त्याहून अधिक छायाचित्रे ही गावातील लोकांची असते.

प्रकरण १ : प्रस्तावना – पोलीस पाटील का आवश

भारतीय ग्रामीण जीवनात *ग*ही केवळ

कारण गावपातळीवर **प**ही अत्यंतांत*का*मानला जातो. *दुवा* असतो.

पोल

1. **कायदा व स–**
   गावत

2. **गावातील शांती र–**
   उ

3. **पोल**–
   तयार करणे पूर्ण छोट

4. **लोकांचा व**–
   पोलिस

ग्रा

मोठ्या शेतजमिनी, वा, शिवार आणि गावांशी आर्थिक व्यवहार सुरू असतात. अशा स्वरूपाचे वादाचे व्यवहार, चोरी, शेतात असे अनेक प्रश्न निर्माण होतात. गावातील प्रत्येक-मोटाताविवादात पोलिस पाटील हा *पहिला*तत्पर

फक्त त्याच्याकडे सरकारी अधिकार नाहीत, तर *सामाजिक प्रत*पासून

पोलिस पाट

- गावातील सर्वा
- नेहमी उपलब्ध
- उत्सव प्र
- संयम आणि प्रामाणिकपणा

हे गुण असतील

प्रकरण २ : पोलीस पाटीलची ऐतिहासिक पार्श्वलिहुया. (स

प्

भारतीय समाज *गाव* हा ने**पाटील, कुलकर्ते**ही पदे *गावातील*प

१.

प्राचीन लोक गाव प्रमुख किंवा पाटील हा न्यायदान वाद मिटवण्याची उमेदवारी आणि सदस्य असे. त्या काळी स्वतंत्र पोलीस व्यवस्था फारशी. गावकरी जे घ्यायचे ते पाटलांचे निर्णय जाहीर केले. स्थानिक नियंत्रण ठेवण्यासाठी स्थानिकांची मदत पुढे जात असे. यालाच *ग*असे

---

२. पेशवाईतील

पेशवांचे अधिकारी दोन पाटील व कुलकर्णी ही प्रमुख पदे गावपातळीवर कार

- **प**– म
- **कुलकर्णी**–

पेशव्यांनी प्रत्येक पाटलांना विशेष जबाबदाऱ्या. ते गावातील वाद सोडव, दरोडेखोर विरोध नियंत्रण ठेवणे आणि पोलिसांसारखेच *गाव स*म

---

३. ब्रिटीश काले सु

ब्रिटिश सरकार *सार्वजनिक*अधिक पर्याय

- प्रत्येक स्थान **जिल्ह**व**पोलिस अधिक**नेमल
- गावाळीवर कायदा सुव्यवस्था राखण्यासाठी **पोलिस**या

ब्रिटीश पोलिस पाटील खालील जबाबदारी घेणारे

1. विशिष्ट गुन्ह्यांची माहिती देणे.
2. दरोडेखोर, चोरांची माहिती दाखवणे.
3. गावातील वाद मिटवणे.
4. सरकारी

त्या काळी पोलिस पाटील हे प्रशासक “डो आणि कान” च्या जात.

४.

भारताच्या महिला पोलिस पाटीलची भूमिक

- काही पोलिस पाटील यांनी ब्रिटिश सरकारला दिली.
- तर अनेक पोलिस पाटील *गावक*.

“चले जाव” आंदोलनात गावगावांतून पोलीस पाटील हे सदस्य सैनिकांना मदत करत होते. तुम्ही या पदाचे महत्व दृष्ट्य

५.

१९४७ नंतर भारत स्वतंत्र पोलीस व्यवस्था भारत

- **म**या
- पोलीस पाटील हा गावातील निवडक व्यक्ती असतो, जो किंवा तहसीलदार निवडला समोर.
- त्याला
- त्याच्या

---

६. आज

आज पोलिस

- गावातील प्रत्यक्ष
- लोकांमध
- प्र

ही माझी संख्याही लोकानुशतके पोलिस पाटील करत आहे. आजही गावकऱ्यांच्या नावे

प्रकरण ३

गावपातळीवर *पोलिस*हा गाव**निवड**याचा स

---

१. पोल

पोलिस पाटीलची नेमणूक ही ग्रामपंचायत करत नाही. ही फोटो **रा**यांच्य अख

- तहसीलदार / उपविभागीय अधिकारी यांच्या देखरेखी खाली नि
- काही गावातील शिफाशी लोकांचा आधार घ्या
- शासनासाठी य

२.प.

पोलिस

1. **नागरिकत्व** – नगरसेवक
2. **वयर**– सामान्यीकरण
3. **श**– किंमत
4. **ग**– प
5. **शुद्ध चा**– कोणताताह
6. **आ**– शायर

---

३. निवड

1. **प्रसिद्धी प**– तह
2. **अर्त**– इच्छा उ
3. **दस्तऐवज पड**- जन्मतारीख,

4. **मुलाख**– काही
5. **शिफारस व**– तहसीलदा
6. **नियुक्ती आ**– शास

४

पोलिस पाटील हा *मानधन*असतो.

---

५. प्रशिक

नियुक्तीनंतर पोलिस पाटीलला **प्रशिक**दिले ज

- हॉटेलचे प्राथमिक ज्ञान (दंडसंहिता, फौजदारी प्रक्रिया संहिता, गाव सुरक्षा कायदे).
- गुणे न
- माहिती पोल
- आपत्का
- संवादकौशल्य

हे प्रशिक्षण सामान्यपणे **पोलिस प्रशिक**कि

---

६. पात

पोलिस पाटील ही *फक्त औ*नसून त्यामाग

- प्रामाण
- तत्स्थता
- लोकांशी स

- साम
- न्य

---

७. विशेष तरतु

काही वाद राजकीय दबाव किंवा गटबाजी मूळ निवडणूक प्रक्रिया होती. अशा मनोमन भावनाने *निष्पक्ष उमेद*निश्चित करत आहे

पाटीलची निवड ही गावासाठी पोलिस पदस्थापना, तर ती सुरक्षाचा पाया असतो. काटेकोर निवडणे, योग्य पात्रता अटी आणि प्रशिक्षण प्रक्रिया पोलीस पाटील अनुभवी प्रभावीपणे काम करू शकतो.

प्रकरण ४ : पोलिस

पोलिस पाटीलचे कार्य **गावातील**या

१.

शोध चोरी, मारामारी, दरोडे, वादविवाद घडवणे पोलिस पाटीलने त्वरित माहिती पोलिसांकडून पोलीस कळवणे आवश्यक असते. पुढील प्रक्रिया लवकर सुरू होते.

२. श

उत्सव, उरूस, जात्रा, धार्मिक मिरवणूक गणेशा भंग निर्माण झाला

३. प्रशासनाशी दुवा

आदेश सरकारी आदेश देणे, लसीकरण मोहीम, पोलीस पोलीस पाटील महत्

४. गुण

ग

५

गाव

प्रकरण

१. ग्रामप

गावातील छोटे-मोठे वाद ग्रामपंचायत स्तरावर मिटवले जातात. पोलीस पाटील या दक्षिण तटस्थ राहून खालीसल

२. लोकअदालती

सरका

३.

शेतजमिनीगत वाद, पाणीवाटप, कटुंबिक भांडणे पोलीस पाटील तडजोड करून

प्रकार

१. नैसर्गिक

पूर्ण, भूकंप,

२.

साथीचे रोग, आली तर गावकऱ्यांना सावध करून आरोग्य

३. म.

आपत्तीग्रस

प्रक

१

गावकरी पोलिस पाटील *विश्वास*मानत

२

तो धर्म

गावातील तरुणाईला वाईट सवयींपासून परावृत्त n करणे, महिलांचा सन्मान राखणे, शेत

प्रकरण

१.

सायबर क्राइम, ऑनलाइन फसवणूक आत्मनिर्भर गावातील लोक त्रस्त मार्ग. या महिला पोलिस पाटीलाही नवी माहिती आत्मसात

२. र

मानसिकता गटबाजी असते. राजकीय दबाव पोलिस पाटीलने तटस्थ राहणे

३. साधना

त्याला राज्य साधनसामग्री फार कमी. आर्थिक अडचण

४. बदलत्या

आजचा समाज अधिक आहे. पारदर्शकता, तत्परता अपेक्षा पोलिस पाटीलकडून केली जाते.

प्रकरण ९ : पोलीस पाटील असणे आवश्यक आहे

1. **प्रामाणिकप**– गा
2. **त**–
3. **संव**– लोक
4. **शिस्तबद्धता**– वातावरण उपस्थि
5. **स**– लोक

या साहसी वृत्ती, संयम, समस्या सोडवण्याची क्षमता हे गुण आवश्यक आहेत

पोलिस पाटील हा ग्रामीण कायदा व सुव्यवस्था टिकून *राहते*आहे.

- इत
- बदलत्या का
- फक्त आधुनिक प्रशिक्षण, योग्य मानधन उपलब्ध करून साधने हे पद अजून सक्षम होईल.

भविष्य–

- पोलिस पाटील *सायबर क्राईम, डिजीटल न*शोध प्रशिक्षण द
- गावव
- गावकऱ्यांना त्याच्या विश्वासावर कायदा-सुव्यवस्था राखणे